

ע"פ 38728/12/14 - אור בן חיים נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

14 מאי 2015

ע"פ 38728-12-14 בן חיים נ' מדינת ישראל

בפני הרכב כב' השופטים:

רון שפירא, סגן נשיא [אב"ד]

אברהם אליקים

בטינה טאובר

המערער אור בן חיים

נגד

המשיבה מדינת ישראל

פסק דין משלים

עיקרי העובדות פורטו בפסק הדין החלקי שניתן על ידינו ביום 12.2.15.

בפנינו ערעור הנאשם על פסק דינו של בית משפט השלום בחדרה (השופטת ר' סגל מוהר) שניתן בת"פ 51140-05-12. המערער הורשע על ידי בימ"ש קמא במספר עבירות איומים ובעבירה של התנגדות למעצר. המערער זוכה מעבירה של הפרעת שוטר במילוי תפקידו. במסגרת גזר הדין הושתו על המערער מאסר בפועל בן 6 חודשים והופעל מאסר מותנה בן 8 חודשים, באופן שחציו במצטבר וחציו בחופף, כך שבסה"כ נגזרו על המערער 10 חודשי מאסר לריצוי בפועל בניכוי ימי מעצרו. כן הושת על המערער מאסר מותנה בן 6 חודשים למשך 3 שנים על עבירת איומים או עבירת אלימות ומאסר מותנה בן 3 חודשים למשך 3 שנים על עבירת התנגדות למעצר. בנוסף הושת על המערער קנס בסך 1,500 ₪ לתשלום עד ליום 1.2.15.

בפסק הדין החלקי שניתן, כאמור ביום 12.2.15, דחינו את ערעורו של המערער על הרשעתו בדין.

בכל הנוגע לרכיב הערעור המתייחס לגזר הדין, קבענו כי בנסיבות העניין ראוי לבחון, בסיועו של שירות המבחן, את האפשרות לעשות שימוש באמצעים טיפוליים כדי לסייע בידי המערער להשתקם, תוך העמדתו בפיקוח מתאים של שירות המבחן. כל זאת באופן שיאפשר לבית המשפט לחזור ולגזור את דינו, ככל שהמערער יחזור ויבצע עבירות ו/או לא ישתף פעולה בהליך טיפולי (ראו לעניין זה עמודים 19-22 בפסק הדין החלקי, המהווה חלק בלתי נפרד גם מפסק הדין המשלים). לשם כך הורינו על הפנייתו של המערער לשירות המבחן, כדי שיוגש תסקיר בעניינו.

לבית המשפט הוגש תסקיר של שירות המבחן. לא נפרט את כל תוכנו של התסקיר מחמת צנעת הפרט. יצוין כי בסיכומו של התסקיר מצא שירות המבחן כי לאור קיומה של תכנית טיפולית ושיקומית המתאימה למערער, רואה שירות המבחן לנכון להעדיף אפיק שיקומי על פני ענישה הכוללת מאסר בפועל. בנסיבות אלו המליץ שירות המבחן כי גזר דינו של

המערער ישונה, באופן שעונש המאסר המותנה כנגדו יוארך ולא ייגזר עליו עונש של מאסר נוסף. בנוסף המליץ שירות המבחן להעמיד את הנאשם בפיקוח לתקופה של 18 חודשים וכן לחייבו בתשלום קנס משמעותי, וזאת בשים לב לחומרת מעשיו.

ביום 30.4.15 השלימו הצדדים את הטיעון בפנינו בהתייחס לתסקיר. ב"כ המערער מבקש כי בית המשפט אכן יאשר את הכיוון עליו הצביע בפסק הדין החלקי וישתמש בהליך השיפוטי כדי לסייע למערער להשתלב בהליך טיפולי ושיקומי. לשם כך עותר המערער לאמץ את המלצות שירות המבחן. המערער חוזר על טיעונו, כפי שהובאו בפנינו בשלב המוקדם של הדיון בתיק זה, ומציין כי בנסיבות המקרה, בשים לב לשינוי שעשה המערער באורחות חייו ובשים לב לנסיבות כפי שנקבעו גם על ידי בית משפט זה, יש מקום להעדיף את שיקומו של המערער על פני שימוש באמצעי הענישה המקובלים.

ב"כ המשיבה/מאשימה מבקשת שלא לקבל את המלצות שירות המבחן, אשר בפועל מבטלות עונש של 10 חודשי מאסר בפועל. המאשימה סבורה כי בשים לב לעברו הפלילי של המערער, אשר הורשע בעבר בעבירת הריגה ונדון ל-42 חודשי מאסר, ובשים לב לחומרת העבירה שבביצועה הורשע, אין זה המקרה בו ניתן לומר כי גזר דינו של בית משפט קמא חורג בצורה קיצונית מהענישה הראויה, ובנסיבות אלו אין עילה להתערב בו.

לאחר ששמענו את טענות הצדדים, סבורים אנו כי זה המקרה המתאים להתערב בגזר דינו של בית משפט קמא.

אמנם העונש שגזר בית משפט קמא על המערער הוא לכאורה עונש שאינו חמור ביחס לחומרת העבירה שבביצועה הורשע. כפי שהבהרנו, מדובר בהשמעת איומים כלפי שוטרים והתנגדות אלימה למעצר. הדגשנו כבר בפסק הדין החלקי מיום 12.2.15 כי למקרים של איום ופגיעה בשוטרים, האמונים על שמירת הסדר הציבורי והדאגה לביטחון הציבור, על בית המשפט להטיל עונשים מרתיעים.

עם זאת, קבע המחוקק בתיקון 113 לחוק העונשין, כי שיקולי שיקום מהווים עילה לסטות ממדיניות הענישה, ובמקרים בהם קיים סיכוי של ממש שהנאשם ישתקם, כי אז רשאי בית משפט לחרוג ממתחם העונש ההולם ולקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקומו, וכן להורות על נקיטת אמצעי שיקום בהתאם להוראות פקודת המבחן (סעיף 40ד(א) לחוק העונשין).

כפי שצוין בהרחבה בפסק הדין החלקי מיום 12.2.15, המקרה שבפנינו, הגם שמדובר בעבירה שנעברה כנגד שוטרים, אינו נמנה על המקרים בעלי חומרה מיוחדת ויוצאת דופן אשר בעניינם אין להעדיף את השיקום. מקרה זה ונסיבותיו האישיות של המערער, כפי שהובאו בפנינו וכפי שפורטו בתסקיר שירות המבחן, נמנה על המקרים המצדיקים בחינת אפיק שיקומי, באופן שיעלה את המערער על דרך המלך.

נזכיר לעניין זה כי העמדת נאשם בפיקוח שירות המבחן, וזאת במסגרת הליכי שיקום, מאפשרת לבית המשפט המשך פיקוח על התנהגותו. לא יעמוד בתנאים שנקבעו ו/או יחזור לסורו ויבצע עבירה כלשהי בתקופת הפיקוח, כי אז ניתן לדון

שוב בעניינו ולגזור עליו עונש בהתאם לחומרת העבירות שבביצוען הורשע (ואף עונש חמור מזה שנגזר עליו על ידי בית משפט קמא). במובנים מסוימים, העמדת נאשם בפיקוח שירות המבחן מעמידה את המפוקח תחת איום ממשי, שהוא חמור יותר מעונש מותנה קצוב הצופה פני עתיד. למעשה, ואם יחזור המערער לביצוע עבירות, כי אז מרחף מעליו העונש המרבי הקבוע בחוק בגין העבירות שבביצוען הורשע.

במקרה שבפנינו, סקר שירות המבחן את הרקע האישי של המערער. יצוין כי מדובר במערער אשר כאמור הורשע בעבר בעבירת הריגה. עוד מהיותו קטין, הידרדר ושהה במסגרות כפויות. עם זאת התרשם שירות המבחן, תוך התייחסות לעברו, שהתכנית הטיפולית-שיקומית שהוצעה עבורו יכולה לסייע בתחום השליטה בכעסים וזיהוי מצבי סיכון, ושירות המבחן העדיף להעמיק את השימוש באמצעי שיקום, באופן אשר יסייעו בידי המערער להמשיך במסלול החיים החיובי אשר הוא נוהג בו, בדרך כלל, בשנים האחרונות (למעט האירוע נשוא כתב האישום). מתסקיר שירות המבחן ומהנתונים, כפי שהוצגו בפנינו, ניתן לקבוע כי במקרה שבפנינו יש סיכוי של ממש כי המערער ישתקם, וזאת במשמעו של סעיף 40ד(א) לחוק העונשין, וכפועל יוצא מכך מתקיימים התנאים המצדיקים חריגה לקולא בעונשו, וזאת תוך שימוש באמצעים טיפוליים, בפיקוחו של בית המשפט, באופן שיאפשר את העמדתו של המערער בהליך טיפולי מתאים אשר יסייע בהעלאתו על דרך הישר ויאפשר גם את גזירת דינו, ככל שהמערער לא ינצל את ההזדמנות שניתנת לו.

תיקון 113 לחוק העונשין לא שינה את עקרון היסוד ולפיו ענישה היא תמיד פרטנית, בהתייחס לנסיבות המקרה ובהתייחס לנסיבותיו של הנאשם. סבורים אנו כי בנסיבות אלו, כאשר בית המשפט קמא לא שקל את האפיק השיקומי, לא התבקש תסקיר בעניינו של המערער וממילא לא נבחנו או נשקלו סיכוי השיקום במסגרת מכלול השיקולים בטרם גזירת הדין, יש בכך פגם ההופך את התוצאה אליה הגיע בית משפט קמא, **בנסיבותיו של המקרה**, כדי חריגה קיצונית מהענישה הראויה ובאופן המצדיק את התערבותו של בית המשפט.

אשר על כן, מהטעמים שפורטו בפסק הדין החלקי מיום 12.2.15 ומהטעמים שפורטו לעיל, אנו מקבלים את הערעור על גזר הדין, מאמצים את המלצת שירות המבחן ומורים כדלקמן:

רכיב המאסר בפועל שנגזר על המערער בתיק זה, יבוטל.

עונש המאסר המותנה בן 8 חודשים, שנגזר על המערער בת"פ (קריות) 1514-06-08 יוארך לתקופה של שנתיים נוספות מהיום.

אנו מורים להעמיד את המערער בפיקוח שירות המבחן לתקופה של 24 חודשים. החלטנו לקבוע תקופה ארוכה יותר מזו שהמליץ שירות המבחן מהטעם שסבורים אנו כי מעקב ממושך יותר יבטיח פיקוח שיפוט טוב יותר על המערער ולאורך זמן. הוסבר למערער כי אם יפר את הוראות שירות המבחן, לא יתמיד בתכנית טיפולית ו/או יבצע עבירה נוספת כלשהי בתקופת הפיקוח, כי אז ניתן יהיה להחזיר את עניינו לדיון בבית המשפט ולגזור עליו כל עונש בהתאם לקבוע בחוק ובהתייחס לעבירות שבביצוען הורשע.

כל יתר חלקי גזר הדין, כמפורט בעמוד 160, בסעיפים 3, 4 ו-5 לגזר דינו של בית משפט קמא מיום 19.11.14, נשארים בעינם ללא שינוי.

לא נעלמה מעינינו המלצת שירות המבחן לגזור על המערער עונש של קנס משמעותי. הסנגור אף השאיר זאת לשיקול דעת בית המשפט. עם זאת, בנסיבות העניין ותוך שאנו מביאים בחשבון את מכלול הנתונים שהוצגו בפנינו בעניינו של המערער, לא מצאנו מקום להוסיף ולחייבו בקנס כספי, וזאת מעבר לקנס בו חויב בבית משפט קמא.

המזכירות תשלח עותק פסק הדין לשירות המבחן.

ניתן היום, כ"ה אייר תשע"ה,
14 מאי 2015, במעמד
הצדדים ובאי כוחם.

**רון שפירא, סגן נשיא
[אב"ד]**

**אברהם אליקים,
שופט**

בטינה טאובר, שופטת